

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

ANY III. NUM. XLV - AGOST I - MCMXVII

Número solt, 20 cts.

SUMARI

L'Alcalde imaginari, per R. RUCABADO.—El problema de l'adaptació professional, per J. RUIZ I CASTELLA.—Gustav Schmoller, per M. REVENTÓS.—El Pretext, per J. M. LÓPEZ-PICÓ.—Poesia catalana: Duus una bata de color de rosa, per FIDEL S. RIU DALMAU. El temps, per JOAN ARÚS.—Lírica Oriental: Dia de pluja, En les platges, de Rabindra Nath Tagore, MIQUEL FORTEZA, trad.—Lletres: La Novel·la, per ALEXANDRE PLANA. De la raça que es perd, de Juli Vallmitjana, per MARC FERRER.—Dietari espiritual.—La Patria triomfant, per MARTÍ ESTEVE.

**ADMINISTRACIO : CORTS CATALANES, 613 , BAIXOS
BARCELONA**

Els amos del pensament medieval, per FRANCESC PUJOL.—C. Spitteler, per J. M. LÓPEZ-PICÓ.— La tercera setmana municipal, per JOSEP M. PI SUÑER.— Els ballets russos, per J. F. — Poesia Catalana: Decandiment, per FERRÁN SOLDEVILA. Cançó de Març, per GUILLEM COLOM. Mitjanit, per JOAN LLONGUERAS. Ventada de Març i Corpus camperol, per JOAN RAMIS D'AIREFLOR.—Lletres: «Llibre de les Donzelles», de Joan Arús, per MANUEL DE MONTOLIU. La moderna pintura francesa fins al cubisme, de Joan Sacs, per ROMÀ JORI. «María Gloria», de Dolors Monserrada de Macià, per MARC FERRER.—Arts plàstiques: Exposicions, Jaume Guardia, per EDUARD M. PUIG.—Dietari espiritual.

PUBLICACIONES DE LA REVISTA

Administració: CORTS CATALANES, 613, baixos - - BARCELONA

LLIBRES APAREGUTS :

- RAMÓN RUCABADO
Els editors i la llibertat de l'art
- JOSEP ARAGAY
La pintura catalana contemporània. La seva herència i el seu llegat
- CLEMENTINA ARDERIU
Cançons i el·legies
- JOSEP M. LÓPEZ-PICÓ
L'infantament meravellós de Schahrazada
- MIQUEL POAL AREGALL
Mots plaents i desplaents
- ANTONI ROVIRA I VIRGILI
El Nacionalisme
- JOAQUIM FOLCH I TORRES
Meditacions sobre l'arquitectura
- JOAN SACS
La moderna pintura francesa fins al cubisme
- ALEXANDRE PLANA i altres
L'obra d'Isidre Nonell
- MIQUEL FERRÁ
Cançó d'ahir

EN PREMSA :

- ENRIC JARDÍ
Les doctrines de Georges Sorel
- LL. NICOLAU D'OLWER
Perspectiva general de Literatura catalana
- J. FARRÁN I MAYORAL
La renovació del Teatre
- JOSEP CARNER
Les planetes del verdum

Hi han en preparació obres de J. M. López-Picó, Enric Prat de la Riba, Francesc Pujols, Eugeni d'Ors, Joaquim Folguera, Joàn Alcover, Alexandre Plana, Carles Riba, Esteve Monegal, Martí Casanovas, Josep M. de Sagarra, etc.

Col·lecció de lírics mundials

Ha sortit el primer volum de la col·lecció

Venus i Adonis

de W. SHAKESPEARE

Trad. de M. Morera i Galicia
Prefaci de Josep Carnèr

EN PREPARACIÓ :

- POESÍES de RICARD DEHMEL
Trad. de Josep Lleonart
Prefaci de Manuel de Montoliu
- CANTIC DELS CANTICS
I EL LLIBRE DE RUTH
Trad. de Carles Riba
Prefaci del Dr. Lluís Carreras
- HIMNES SACRES DE MANZONI
Trad. de Llorenç Riber
- EL·LEGÍES de ANDRÉ CHÉNIER
Trad. de Joan Arús
Prefaci de J. M. López-Picó

Hi han ademés en preparació traduccions de l'Antologia grega, de Pindar, de Manzoni, de Ronsard, de Coleridge, de Tennysson, de Goethe, de Shelley, de Keats, de Prudenci, d'Horaci, de Pascoli, de Francis Jammes, de Claudel, de Teixeira, de Pascoaes, etc.

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

ANY III. — N.º XLV — AGOST 1 - 1917

L'ALCALDE IMAGINARI

Com hagués caigut aquells dies el gabinet maurista qui el nomenà, així parlava don Pere Bosc de Castellcir, Alcalde de Barcelona, al Consistori Municipal:

«Em diuen, magnífics senyors consellers, que estàn esperant ara, que deixi el Bastó i la Cadira; em diuen que a Madrid, el nou govern liberal s'impacienta de que la meua dimissió no arribi; em diuen que seria una rebel·lió, una violència, una descortesía, la negativa meua a retirar-me d'aquest lloc; i em diuen que és la costum, i en fi, que tota Espanya s'ho mira amb escàndol. Afegeixen que el partit conservador s'ofèn, i el liberal s'aïra, que els pretendents esclaten d'indignació.

Senyors venerables: ¿A quin poder devia jo el meu poder? Fos quina fos la mà amiga que m'escollí, fou la Reial Potestat, superior a mi, la que em posà sota la greu investidura del Primer Magistrat de la Ciutat de Barcelona. Essent-me vinguda de més alt, ¿com gosaria jo llençar-la de mi?

Es la obediència la obligació primera de l'Autoritat. Si jo soc mandatari de qui és més que jo, ¿com puc en consciència desobeir el mandat? ¿Com sabria abandonar el que no em manen que abandoni?

Treu l'Autoritat la seva força del saber obeir. Si en tan poc mostro jo estimar l'imperi, com tindrà el Poble, avui per demà

que ell pugui escollir-se el Mandatari—, garantia de que serà obeït el mandat seu?

La Ciutat de Barcelona, altrament, senyors escientíssims, té dret a la meua Autoritat; té dret a un Cap, té dret a ésser governada i dirigida. Poc jo valc, molt l'Autoritat que porto. I d'ella jo el primer obeïdor he d'ésser. No sé trobar en ma consciència el dret d'emancipar-me'n.

Contrariament, senyors, viltat em semblaria tan vana retirada. No és cosa nul·la i superflua a la Ciutat el seu Cap i Autoritat primera, perquè així sigui susceptible d'espontania evacuació.

I si ni pel fadic ni tan sols per l'errada em donaria jo a mi llicència, si un Poder superior al meu expressament no em relleva: ¿com hauria jo la gosadia de desfer-me'n sols pel fet del comiat dels amics que un dia em proposaven a la Reial Signatura?

Ni l'amistat de persones ni els compromisos de partits han de prevaldre, jo entenc, als Drets de la Ciutat de Barcelona. Ni s'avé amb la dignitat de la magistratura l'aire de passavolant ni convé a la missió paternal propia de l'Alcalde la perturbació d'un canvi no a cap voluntat superior degut ni a un ritme convencional de temps, sinó al nu etzar. Ni la moral, l'esperit de la Ciutat, pot triomfar si es vincula en una autoritat precaria, afiliada a la sort de les polítiques cortisanes.

Em guard de blasmar els respectables patricis que altrament el cas entengueren. Mes a mi, mon propi seny m'és guia, i trair-lo no dec.

Ja mormolen de ma ambició: resigni's la Ciutat, insinúen, a la meva vitalicia presidencia. Senyors: jo obeesc a qui dec obediencia: obeesc al poder qui comandar em comanda. Tota ulterior especulació se'm veda.

Mes, ah, senyors! Jo sent a dins, que la Ciutat de Barcelona, pel sol fet de que l'Alcalde seu es guardi d'atènyer al lligam sagrat que amb ella l'obliga, i li immoli tot personal compromís, és alliberada d'una vella humiliació i servitud.

Ja sabeu fa dies, que, poder cap dalit de gloria heu d'esperar ni de témer de mi: que ni iniciatives aportava ni esdeveniments prometia. El zel i la ullada vigiladora és l'únic que em sap demanar la consciència de

ma missió. Això i l'ésser, l'existir, el pesar, com a Autoritat i com a Personificació de la Ciutat; fer—com altres cops en intimitat he pogut dir-vos—de pes mort, com l'ombra del Patriarca en la llar, aquí on la múltiple activitat i savia iniciativa dels il·lustrats Regidors i tècnics diligents són la Maternal ordinaria providencia.

Per això entenc que la gran familia de la Ciutat no dec perturbar-la amb una espontania defecció: per això entenc que a la gloria de Barcelona no he d'atemptar tractant-me a mi mateix com a client personal del cap del Ministeri en cessantia.

Si així no pensés, poderosos senyors, tot el dret tindríeu, vindicant l'honor de la Ciutat, a demanar-me comptes.»

Així parlava, aquells dies, don Pere Bosc de Castellcir, Alcalde de Barcelona.

R. RUCABADO.

EL PROBLEMA DE L'ADAPTACIÓ PROFESSIONAL

LES IDEES

La vie est comme un jeu d'échecs vaste et tragique
Dont l'adversaire obscur ne transige jamais.
Dès son berceau l'enfant se trouve désormais
Devant cet échiquier aux lois énigmatiques.

Il doit les deviner, car nul ne les explique;
S'il se trompe, ses jours lentement consumés
Le laissent sans secours, languissant opprimé
Devant un ennemi qui n'erre ni n'abdique.

Pour braver ce rival, il n'est qu'un seul moyen:
Ne l'emporte sur lui que qui le connaît bien,
Qui l'étudie avec amour et patience.

Formidable est la lutte, implacable le sort.
Nous sommes engagés dans la vie et la mort;
La «Nature» est son nom et l'arme est: la «Science».

HUXLEY.

Tenim la literatura que ens parla bella i cruament de la grandiositat de la lluita per l'existència i dels mitjans adequats per arribar al venciment. No és sola, però, la literatura en aquest respecte, la ciència en parla també i senyala aquesta lluita com a un dels punts de mira avui més atractius. Tant la Sociologia com la Psicologia con-

temporànies es planyen sovint del malestar social que ha agreujat els termes de la lluita i busquen la forma de suavitzar-la, senyalant com a mida més encertada la major adaptació dels individus a les diverses funcions socials que imposa la vida moderna, invadint, en apariència, un cercle d'idees fins al present reservat a l'Economia, encarregada, des d'Adam Smith, d'escatir els fonaments, els aventatges i els inconvenients de l'excessiva divisió del treball que exigeix la multiplicació incesant de la maquinària.

Per raó de la constitució naturalment orgànica de la societat i de l'adaptació subsegüent de l'organ a la seva pròpia funció o a base de que l'esperit, ve a ésser el motor principal de tota actuació humana i social i de que convé aprofitar les troballes de la Psicologia aplicada, o amb la fi de conseguir millors condicions de vida a l'individu i a la comunitat, en el terreny de les idees cada dia s'aferma més la creença de que la

societat cal que es transformi en el sentit d'obtenir, en el que sigui possible, ço és, deixant el marge corresponent a l'acció de la llibertat i a les circumstàncies de l'ambient, una actuació especialitzada en tots els ordres de treball basada en les qualitats personals dels individus.

I és que noresmenys el predicament que disfruten les teories spencerianes, que sostenen que l'individu tendeix naturalment cap a l'adopció i exercici de la seva funció, adaptant-se espontàniament al mig social que l'enrotlla en virtut de la llei d'adaptació general, conforme expressa vulgarment la dita de que «tothom trobarà el seu cobert en el gran banquet de la naturalesa», els fets, en molts casos diuen el contrari, ajudant a confirmar el principi de la necessitat d'acabar amb el desballestat funcionalisme o millor professionalisme actual, abandonat a l'atzar, al favoritisme i a la incompetència, a base de conèixer i aprofitar millor les dites condicions personals dels individus.

Com a espectadors, solament, enamorats de la teoria i amb el fi d'avaluar-la quant es pugui, retreiem mantes opinions autoritzades: «L'individu és efectivament el començament i l'acabament de tota activitat social»... «La sinergia social no és res en si, si ella no s'aplica als individus formats socialment, portats per determinades aptituds» ha dit Waxweiler (Esquisse d'une Sociologie); l'universitat contemporània no deu pas servir per a la conservació i transmissió de coneixements adquirits, sinó per a la formació i selecció d'homes aptes a satisfer les necessitats complicades de la vida moderna, repeteix el mateix sociòleg flamenc (L'université de demain—Revista internacional de l'ensenyament, Octubre de 1913); una de les conseqüències més deplorables de la continuació irregular social moderna, és la mala utilització dels individus per mig de les professions, consigna un sociòleg francès (Maxwell, Psychologie Sociale Contemporaine); i en el mateix sentit s'expressa el publicista Lysis, ja conegut dels llegidors de LA REVISTA, en

una publicació rescent sobre la moderna democràcia qui, queixant-se del fracàs del parlamentarisme francès, aboga, com a solució única de renovellament social del seu país, per l'adjudicació dels càrrecs als qui, per disposicions naturals o per les seves obres hagin demostrat una tècnica o una competència apropiada. (Vers la Démocratie moderne).

Dins també del cercle de les concepcions s'hi troben opinions encara més terminants i concretes vers la necessitat de la diferenciació individual: la dels que confien en els resultats de l'experimentació, en els treballs de laboratori, els quals, anant més enllà, proposen, com a solució del problema, l'utilització de l'individu basada en el reconeixement i fixació prèvia de les qualitats naturals, car la Psicologia és el major secret de l'èxit de tota producció humana industrial, comercial o agrícola, i donats els avenços de les seves aplicacions, poden aventurar-se seriosos jutjaments respecte de la valoració psíquica demostrativa de la possibilitat de treball de cadascú. L'ur pensament es condensa en les paraules d'Huc Münsterberg, un dels més experts experimentalistes moderns, «el veritablement decisiu per al benestar de l'individu i de la comunitat i per a la futura felicitat dels que deuen deixar l'escola, és que cada qual encerti en la forma de treball més adaptable a les seves condicions psicològiques (Psicologia de la Activitat Industrial); i la seva eficàcia en les atrevides afirmacions del cenacle de Harvard respecte de la busca del millor treball per a cada individu i el millor individu per a cada mena de treball.

Una idealitat semblant sustenta, en definitiva, la ja coneguda escola que podria nomenar-se productivista, capitanejada per En Taylor, que aspira a la major producció per a la col·lectivitat, alhora que al menor esforç i a la major retribució de l'individu, mitjançant l'organització científica del treball.

Encara que no es vulgui donar a aquesta coincidència de manera de pensar respecte de

tan important matèria, una significació massa absoluta i exclusivista considerant com a únic remei possible per a arribar a la més bona actuació social desitjada, que l'individu trobi i s'adapti amb el càrrec o funció que li sigui més pròpia d'acord amb les seves qualitats naturals el qual suposaria en tota actuació humana un determinisme fatal i un allunyament d'altres factors d'ordre superior, ètic, jurídic i econòmic, la teoria ràpidament exposada de la diferenciació i selecció dels individus per llurs aptituds, cada dia té més partidaris i porta un sentit de realitat i d'oportunisme que no és del cas despreciar sinó de suspesar-la i aprofitar-la per part dels que en sien interessats.

I és que aquesta general manifestació s'apoya en la manera d'ésser de la naturalesa nostra, la que, per damunt de la igualtat essencial, es caracteritza per una evident desigualtat de valers i capacitats d'intel·ligència, d'atenció, de volició, de sentiments i de resistència muscular, que revelen una positiva diferenciació en les possibilitats d'adaptació de l'individu, i en les necessitats, en moltes professions i càrrecs, que reclamen l'aplicació d'una aptitud especial en els encarregats de realitzar-les. Les funcions de l'enginyer, del metge, del militar, del treballador del ferro, de l'escultor, del polític, per cas, no poden ésser exercides sense el concurs de condicions especials d'intel·ligència, de voluntat o de resistència física.

Aquesta necessitat d'aprofitament de les condicions especials de l'individu, no vol dir pas, a nostra manera de veure, que aquest degui ser destinat a un sol ofici, impossibilitant-lo—com han notat els economistes contraris a l'excessiva divisió del treball—per a l'exercici d'altres professions, en els casos inesperats de desaparició o d'atur de les indústries; sinó a grups especials de professions, a determinats gèneres de treball, dins dels quals existeixen innombrables ocupacions per a les quals tinguin provabilitats d'adaptació. Per exemple, els de forta intel·lectualitat, el mateix poden aplicar-la a

l'ensenyament que al periodisme i a la política, quan els acompanyen altres qualitats; els destres, el mateix a l'enginyeria que a la rellotgeria i a altres feines de precisió; els de molta resistència muscular, als treballs de fundició, forja, a bastaixos, al gran transport, i així de moltes altres aptituds. Demés, no tots els individus poden aprofitar-se per a l'especialització, car en alguns, llurs qualitats físiques i mentals són tan poc remarcables i a voltes tan anormals que sols poden destinar-se a funcions no qualificades, al no ofici, que no necessiten de veritables especialitats per al llur exercici: dependent d'escriptori, certs comerços de compra-venda, temporers, molts auxiliars, manobres, recaders, moços i altres.

I en canvi, de fet, fora dels casos en què es val de l'oposició o de la demostració de mèrits per concurs, com es fa ja en alguns càrrecs, es sol prescindir de la diferenciació individual. L'entrada del jove en els quadres professionals, sobretot en els oficis que constitueixen la petita indústria, no els presideix cap requisit; en la gran indústria, fora del reconeixement mèdic, en molts casos obligat per requeriments legals o d'higiene, el sol capatàs o contramestre decideix capritxosament l'allistament; en moltes carreres, el jove, acabat el Batxillerat, comença la d'advocat, metge, arquitecte, desconeixent si les seves qualitats personals són adequades al seu exercici. No cal pas parlar de l'adjudicació de càrrecs públics, els quals en lloc d'ésser reservats, per les complicades necessitats de la cosa pública i les responsabilitats que entranyen, a persones de competència i probitat, s'adjudiquen prescindint gairebé sempre d'aquests requisits.

Les dificultats de la teoria apareixen al designar els mitjans per a fer la diferenciació de les persones per llur utilitat de treball. I és perquè la diferenciació individual generalment no pot fer-se a primera impressió: les qualitats personals no poden senyalar-se ni ponderar-se sense una detinguda i assabentada observació, per proce-

diments avui sols a l'abast de l'especialista, ja que els instints, les meres inclinacions o preferències revelades durant la joventut són incapaces elles soles de manifestar una aptitud. Poden, influenciades per circumstàncies accidentals, com per cas, la personalitat del mestre, els mètodes d'instrucció o la suggestió de l'ambient. Trobem molt encertades les paraules d'Ellwood, qui digué (Principes de Psicho-Sociologie): «Els instints cap a una volició o una preferència no són pas prou, per si sols per a determinar una adaptació de l'home a les condicions d'existència que exigeix la civilització; necessiten d'un anàlisi de la intel·ligència i de la raó. Altrament de que, en molts casos l'individu no manifesta cap mena de caracterització mental, puix, segons comprova l'experiència, fora dels casos d'anormal deficiència o d'anormal sobredesenrotllo de funcions especials, existeix una ampla regió de mentalitat corresponent a un tipus mig amb incomptables variacions, desconegudes fins pels propis interessats».

Tampoc pot confiar-se massa amb els sistemes pedagògics o d'educació pre-professional, per suposar en el mestre mitjans d'observació i esperit afinadíssim, que generalment no posseix, i en els sistemes d'ensenyament un estat de perfecció que avui

no tenen, pels quals no pot pas arribar-se, amb la provabilitat que es necessitaria, al coneixement de la vera personalitat intel·lectual dels deixebles, reveladora d'una aptitud.

Noresmenys aqueixes dificultats els casos de inadaptació són tan freqüents, que demostren a plena llum que la societat, ni per si mateixa, espontàniament, ni pels procediments practicats fins avui, és capaç de posar-hi un remei. L'individu s'adona de la seva inadaptació massa tard, ordinàriament quan l'engranatge social està en plena rotació i perilla d'ésser aplastat entre els seus rodatges.

Fracassats, doncs, els procediments actuals, car anar—segons remarca aquesta ideologia—a la presa de mesures noves, a l'adopció de sistemes més moderns, que permetin un estat social millor a base del coneixement i utilització de les disposicions especials de cadascú.

Dels mitjans i sistemes de portar-ho a cap, alguns, actualment de força acceptació, en parlarem en un altre article. Avui al presentar la teoria recordem sols les paraules d'Huxley que encapsalen les ratlles presents, les quals assenyalen com a armes de gran eficàcia la Naturalesa i la Ciència.

J. RUIZ I CASTELLA.

GUSTAV SCHMOLLER

Al cor de la Turingia, en la muntanya del Harz, escenari fantàstic de alguns episodis de Goethe, i real de la sarcàstica narració de Heine, s'ha extingit la vida, llarga i fructuosa — com la d'un patriarca—de Gustav Schmoller.

El cor de lloances a sa memoria fóra universal, si en una hora de màxima torbació de consciències no hagués signat el famós manifest dels intel·lectuals. En canvi per aquesta via son nom arribés tal volta a coneixença de gent que n'hauria sigut ignorant altrament. Trista cosa és, de tota faisó,

veure com senyal de banderí política, el nom representatiu d'una de les més augustes coses que ha sabut crear l'home. Una escola científica!

Era difícil per als qui el veiérem i escoltàrem, fa cinc anys, quan son prestigi i la proximitat de sa jubilació professoral omplien l'«Auditorium maximum» de l'Universitat de Berlín, identificar aquell vellet de oratoria barroca, pronunciació provincial, i ironia plena de comprensió i tolerància, amb

l'escriptor arduosíssim de la polèmica amb von Freischke; imaginar que el professor escèptic i rezelós, quan s'encarava amb alguna interpretació personal, i que demanava indiferència del subjecte, objectivitat, com a condició primera de l'investigador i del mestre, fos el mateix que, valent-se de ses altes amistats amb els fundadors de l'imperi, féu, que les forces del jove estat fossin projectades ja desde sa naixença, per la via que entre nosaltres ha rebut el nom d'intervenció. I això amb una tal energí, que només els millors, en els nostres dies de guerra, han igualada. Certament una ombra del nostre dubte hauria restat sense esvair si no fos que en llibres i revistes perdurava—mots, pensaments— la base teòrica que Schmoller donava, en pública activitat, al canvi verament revolucionari de la política, que en secreta personal actuació provocava.

Ningú tan clarament i enèrgicament com ell, no havia fins aquella hora fet entendre, que les qüestions econòmiques no són merament problemes de tècnica dominats per forces naturals que obren mecànicament. d'arrel psicològica de la moral i del dret, de l'ordinació ètica de la vida. Després d'ell no és legítim—creient en un sistema econòmic natural—deixar sense moral qualificació els actes econòmics. Certament que no! I davant d'aquesta adhesió, que cap esforç ens costa, admirem. Quant depressa envelleixen les idees! Fa només 50 anys, era tal la resistència al que avui tots sabem — i sabem definitivament — que fou precís un esperit tan vigorós com el del savi suara mort perquè el món ne fos convençut.

Schmoller sabia que no es just considerar amb l'impassibilitat d'un Malthus i un Ricardo, les calamitats del món de la riquesa. Però en Schmoller acció i en Schmoller teoritzador, hi ha una evolució continuada. Pervingut al rectorat de l'escola Frederic-Guillem, berlina, prengué, amb la alta significació que son nom havia entremig guanyada, posició entre les «teories canviats» en nom de les «veritats perma-

nents» dintre la ciència; i en fer-ho ell, introductor del *ethos* en l'economia, acusà a lliberals i socialistes de perseguir, no la coneixença de les causes, sinó la consecució de fins; de fer, no la ciència de ço que és, sinó la ciència de ço que hauria d'ésser.

En aquesta posició va restar i en ella ha mort. Observar, després de molt observar descriure, i en estar molt segurs de ço que hem observat i descrit, tancar la descripció en definició. Aquesta és l'obra del Savi. Mai en els seus últims temps anà Schmoller més enllà. Mai teoritzà d'una manera absoluta. Mai gosà donar «veritats que resten» ni, convençut d'haver-les trobades aconsellar segons elles una reforma. Mai se tingué per prou sabedor de la realitat.

Succeia que l'essència del pensament del segle mort, del «*sæculum historicum*» l'havia pres i guanyat. I són els estudis històrics d'una tal naturalesa que no consenten infidelitat, diversió, ni repartiment d'activitat. Així el Savi que havia començat fent entendre que en una qüestió de divisió del treball o del profit, ço que interessava era com obraria sobre el proletariat, com afavoria el progrés tècnic o moral, el sentit de responsabilitat, economia i aplicació al treball, la vida de família, en fi si empobriria o assecaria les fonts del benestar futur, acaba afirmant repetidament que la publicació de les «Acta Borussica» era la tasca cabdal de sa vida intel·lectual, i no l'haver inspirat la política social. Així esclau— més cada dia del fet, i del document—s'anà limitant, dubtós sempre d'haver arribat a coneixement no potser definitiu, però suficient per a obrar temerós del coneixement que pot obligar a treure conseqüències de acció.

Aquesta actitud té una mena de lògica consonància amb el pas de la vida. Correspon una actitud afirmativa a la juvenesa i una actitud crítica a la maturitat; se sent endemés que l'obra crítica no és pas perduda, sinó bona i útil i pels treballadors de primera hora de demà, i de passat demà. I així, en lloc d'enguniar-nos, ens satisfà aquest

clàssic i gradual canviar-se dels treballs seguint la successió diversa dels dies. Si un moment compartírem l'agressivitat crítica de Lifschitz, davant aquesta contradicció i passatgera ineficàcia de Schmoller, avui que ell és mort entre l'indiferència d'un món ple de preocupacions i problemes altrament ur-

gents apreciem millor que mai la seva real aportació a la tasca de tots, en l'ordre teòric i en aquell altre en què tot gest se torna immediatament real dolor, o positiva millora de la vida humana.

M. REVENTÓS.

EL PRETEXT

Ens dol la pobresa mental palesada pels periòdics de combat amb motiu de la censura.

Ordinàriament ja no tenen aquests periòdics al servei de les causes democràtiques el to espiritual, inquiet de perfeccions, dels diaris i publicacions semblants de l'estranger. El primer defecte és fill del llenguatge artificial i impopular en què es dirigeixen al poble. Semblen traduïts, ço que vol dir que semblen insincers, parlant per boca d'altri. Els altres defectes són fills de la mancança de preparació dels nostres leaders populars. No tenen humanitats ni estan especialitzats en cap disciplina de les modernes organitzacions proletàries.

Ara amb motiu de la censura, l'inferioritat d'aquests *primaris*—, (res més que mestres d'estudi de les primeres beceroles) — s'és palesada amb la comoditat en omplir els buits assenyalats per la mà del censor amb anacròniques seccions literàries i passa-temps de Taula de Cafè.

Es incomprensible per un home modern i avençat que hagi acceptat la direcció d'un diari o d'un periòdic d'esquerra l'acceptació del *passa-temps* i de la *Taula de Cafè*.

El temps és mesura per l'eficàcia de l'esmerçament de les hores. I aquests directors que no ho saben, fan viure les publicacions llurs fora del temps.

Esperàvem veure omplerts els blancs de la censura amb campanyes contra l'alcoholisme i per l'higiene corporal dels obrers.

Esperàvem veure l'enaltiment de l'amor a l'ofici i de la competència professional; la invitació al millorament dels patrons per mitjà de l'afirmació de l'honor dels oficis

vinculat en la jerarquia de la perfecció dels oficis.

Esperàvem veure exposicions i controvèrsies per a la simplificació de les necessitats que és l'alliçonament de les hores herdiques que estem vivint.

Esperàvem veure proclamada la glòria de complir els nostres deures, de fer *benefeta* la nostra tasca, única manera que l'home no resti inferior a ell mateix.

Esperàvem al menys que la bibliografia obrera dels escriptors socialistes francesos o anglesos temptaria el comentari dels nostres periòdics obreritzants i que llibres tan assequibles com l'apologia del *Treball invencible* de Pierre Hamp mereixerien l'espai que la censura pren a l'actualitat...

I amb tristesa hem vist que cap d'aquests dalers no integra els programes eloqüents dels nostres homes dels partits de combat.

Els més intel·ligents es tanquen dins el silenci protestatari o s'esbraven en planys estèrils. *¡Els manca l'Home!*

Per ells semblen escrites les següents paraules llegides en un indret que no recordo:

«En lloc de treballar amb tota llur fe i tota llur indignació i tota llur juvenesa, demanen sense descans l'ajuda meravellosa. I el gran Home no apareixerà sinó quan nosaltres tindrem, tots, el sentiment i la convicció de la nostra grandesa. Se'ns oferirà just en el moment que tots nosaltres podríem prescindir d'ell».

«No és pas aquesta l'hora de cercar l'home com Diògenes. Més ens valdrà que devinguem cadascú de nosaltres l'home».

¡Quina més noble superació de la censura!

J. M. LÓPEZ-PICÓ.

POESIA CATALANA

DUUS UNA BATA DE COLOR DE ROSA...

Duus una bata de color de rosa,
per veure el dia surts fora el balcó;
un xic de sol sobre els cabells se't posa
i l'aire fi juga amb la resplandô.

T'has tornat pulcre com una puncella
—del cos la flor s'oculta en el vestit—
la teva vida s'ha fet més novella,
ton cor de rosa es deu haver tenyit.

Mires el jorn silenciosa i dreta
com una palma havent parat el vent,
tens la mirada com la cara neta:
no s'hi veu perfilar cap pensament.

Altres moments ta gracia fugitiva
dels sentits féu a solc els cinc camins:
—que ara i tot ja sé com ets brava i viva—
pro ta delicia es queda tota a dins.

L'iridi encís d'aqueixa gracia nova
n'ha trasmés fins a mi la seva pau;
que mai com ara dintre de ta roba
vaig sapiguer-te veure tan suau.

Altres vegades et só vist més plena
dins l'opulencia del formós perfil,
pro mai com ara t'he sabut serena,
ni mai com ara t'he sabut gentil.

L'ànima en veure't es tornava trista
o segons com, esdevenia ardent;
ara, tal com estàs, la meva vista
et porta a dins de mi, tranquilament.

Sento un desig de posseir-te tota
a dintre el cor, més que a dins l'arc del braç;
i posà un bes en ton cabell que flota
i il·luminar-me al fons de tos ulls clars.

Altres vegades el desig que em torba,
era més fort i em feia el cor més cru
veient marcar-se del teu si la corba
sots la pilastre d'aquell coll desnú...

Avui m'has fet l'intenció més pura
—dolça mateix que aquest color rosat
que et cau tan flonjo sobre la cintura
i apaga en mi l'idea del pecat.

Pro jo et sé forta i si ta vida calla
deurà ésser sols a fora del sentit,
que si no duus als llavis la rialla,
t'és ressonant en el pregón del pit.

Per xo damunt ta vida que ara esclata
com la flor que a mig temps ha aparegut,
t'has descenyit la somrosada bata,
vel que cobreix la teva joventut!

FIDEL S. RIU DALMAU.

EL TEMPS

No existeix el minut, ni el quart, ni l'hora,
ni el jorn, ni el mes, ni l'any
perquè un minut ens sembla a cops un any
i un any ens sembla una hora.

El temps no té mesura definida
i sempre avança amb pas igual:
segueix el nostre ritme cordial
i el mesurem segons la nostra vida,

JOAN ARÚS.

LIRICA ORIENTAL

(De RABINDRA NATH TAGORE)

DIA DE PLUJA

Corrent s'acaramullen negres núvols
sobre el brancam de l'endolada selva.

—No surtis, fill.—Apar que les palmeres
que d'una randa volten la llacuna,
el cel atupin amb les seves branques;
els corbs d'ales polsoses, en silenci
romanen en els arbres i, a la vora
del riu, se veu una ombra qui camina
i qui se torna, per moments, més fosca.

—Escolta com udola recelosa
la vaca que en la tanca està fermada.
Espera, que a l'estable la soplugi!—
A dins els camps negats entren els homes
a agafâ els peixos dels estanys qui vessen.
Corre pels caminois l'aigua de pluja,
com un nin que jugant fuig de sa mare.

—Calla, fill meu. Apar que veus llunyanes
el barquer cridin.—I se mor el dia
i el pas del riu està tancat i sembla
que el cel cavalca, foll, sobre la pluja
qui galopant, com un cavall, se llença.
El riu s'agita turbulent. Les dones,
els cantis plens, han retornat del Ganges.

—Me'n vaig a encendre els llums que ja fa fosca.
No surtis, fill.—Deserta està la via
del mercat. El camí del riu llenega.
El vent udola furiós i sembla,
entre les branques del bambú, que lluita
com un lleó agafat dins una xarxa.

EN LES PLATGES

Els nins s'aplegen per jugà en les platges.
S'encalma damunt ells el firmament
i l'aigua se remou impacient.
Els nins criden i dansen en les platges.

Fan cases amb l'arena de les platges;
vaixells de fulles seques per llençar
a les vastes fondàries de la mar.
Els nins juguen i criden en les platges.

Els no saben nadar ni calar xarxes
i trien pedres, mentre el pescador
de perles s'immergeix en la foscor.
Els no saben nadar ni calar xarxes.

La mar s'aixeca amb una gran rialla;
la platja los somriu pàl·lidament.
Les ones enganyoses fant el cant
d'una mare que adorm el seu infant.
La mar s'aixeca amb una gran rialla;
la platja los somriu pàl·lidament.

Els nins s'apleguen per jugà en les platges.
El tro roda pel cel sense camins;
van els vaixells pel mar sense camins;
la mort va a lloure, mentre tots els nins
juguen en la gran festa de les platges.

MIQUEL FORTESA, *trad.*

LLETRES

LA NOVEL·LA

No n'hi ha prou, per escriure una novel·la, amb compondre un petit paisatge i fer-hi moure unes figures, escarnint els moviments de la vida. En moltes novel·les se descobreix aviat l'artifici de la composició primitiva, els fil·ferros, el cartró i la molsa enganxada, com si fos un pessebre. Són aquelles obres que després de llegir-les no ens deixen una sensació total i unificada, sinó una serie fragmentaria de records i d'imatges que no lliguen. Són les obres fetes a posta, perquè l'autor un dia degué dir-se: vaig a escriure una novel·la, i amb un viu esforç de concentració anima les bombolles buides, romanalla d'un estiueig o de les tafane·ries de cel obert.

* * *

Després d'això, ens recordem de la fórmula cantada i bescantada: la literatura és l'expressió de la societat. Perquè veus-aquí una fórmula que mentres els uns la prenen en son directe sentit altres la retreien en son sentit invers, com si volguessin dir: la literatura és l'expressió de tot ço que manca a la societat. O en altres paraules: on acaba la societat, comença la literatura. Fa més de cent anys que Bonald establí la fórmula en imitació de la frase de Buffon. I després de Bonald cristal·litzava en dues formes tan diferents com la teorització de Taine sobre l'influència del medi i les novel·les *experimentals* de Emile Zola. Però Bonald havia tancat els ulls davant la oposició entre la societat cristiana i la polida literatura paganitzant des dels dies de la Renaixença. Com Taine en historiar la literatura anglesa no havia vist la llunyària del desenrotllament industrial i les novel·les de Walter Scott, tendències oposades.

* * *

Potser la fórmula real és la contrària. Perquè ha d'ésser la literatura expressió d'un moment de la vida social? No és l'home de lletres un individu que acostuma a viure en desacord amb el sentit comú de cada dia, i amb les normes reposades dels conformistes?

S'han omplert moltes fulles de revistes esmentant els errors en què caigueren els autors

de novel·les quan havien de precisar i fixar el preu d'una cosa de menjar o el valor d'una venda. En les novel·les d'ahir passava com en les pel·lícules d'avui. No es pot comprendre com els personatges arriben a resoldre els petits problemes econòmics de la vida diària. En algunes novel·les hem vist gent que no disposa més enllà de trenta duros al mes i no acaba les disbauxes, sense jugar a la rifa o al set i mig amb una sort providencial. I altres personatges que acomplien accions impossibles si fossin veritat la geografia i la física.

* * *

La literatura es mou dins una òrbita, i la societat dins una altra. No hi ha cap raó perquè sien òrbites de la mateixa natura, ni perquè hagin de ser valors irreductibles a una unitat. La societat no existeix per a servir de motllo a una novel·la, ni el valor de les novel·les està en relació directa amb la demografia. Zola volgué escriure la història d'una família sota el se·gón imperi, però la sensació més directa de la època retratada l'hem trobada en les pintures de Toulouse-Lautrec o en algunes cançons de cafè.

* * *

Tal vegada se volia dir que la novel·la era expressió de la societat per contenir-s'hi una anàlisi dels costums en una certa època. La vida de família en les petites viles o la vida dels artistes en les grans ciutats, o aspectes determinats de la vida social: la religiositat, el daler pels negocis o l'inclinació a les aventures. I l'estudi més profund de la influència dels corrents diversos que componen la vida social, sobre un individu. És a dir, la novel·la psicològica, que tingué a Rússia els més forts exemples. Tampoc pot pendre's en aquest sentit la fórmula, perquè, com sabríem destriar la veritable novel·la psicològica de la novel·la purament individualista o autobiogràfica a la manera de Stendhal? S'ha dit d'aquest que a força de estudiar-se i d'analitzar-se a si mateix, arriba a penetrar en l'ànima dels altres, però que només li interessaven aquells dels quals

ell se sentia germà. Aquesta limitació no escau a la novel·la psicològica,

* * *

Un pas més endavant i ens trobem amb una altra qüestió: el naturalisme. Descompondre la vida de cada dia i de cada home fins als seus elements simples, i descriure'ls tan exactament com se pugui. Deixar de banda tota anàlisi que no sia dins la realitat visible. Rebutjar l'amplificació i l'exaltació líriques dels fets, i més encara les dels sentiments. En la novel·la catalana hi ha nombrosos exemples d'esforç vers el catalanisme. Semblava el camí més dret i la més planera de les tasques literaries.

Però en bona part, era un naturalisme de segona mà. Unes quantes pàgines se'n podrien triar entre la fulleraca publicada. Era, el nostre, un naturalisme encongit i retocat, que se sostenia sempre en una mateixa actitud i naixia d'un tema semblant. I era, encara, un naturalisme a mitges perquè no s'esclouia la reflexió moral o la llarga digressió monòtona sobre sensacions que, en si, no tenien interès. Un pagès que de bon matí va cap a l'hort podrà tenir una valor de descripció, plàstica, però no ens hem d'entretenir en comentar les seves cabories sobre el preu que tindran les mongetes o els ànecs al mercat.

* * *

El naturalisme no era més que un element del realisme. En aquest, la vida interior i la vida d'enfora s'hi comprenen per igual. Huysmans volia que's dividís la novel·la en dues parts, confoses i unides com ho són en la vida: la del cos i la de l'esperit; amb els seus conflictes, amb els seus reactius, amb les seves harmonies. El que rebutjava era que per les malalties dels sentits s'expliqués el misteri. Compresa així, la novel·la realista és l'expressió de la vida mateixa, no ja la sola expressió de la societat. Tot hi entra i tot s'hi fon, com en una fornalla immensa. Però per molts la vida múltiple, variable i diversa és un espectacle, i per altres, una excitació de la fantasia. I ningú podria observar-la sinó a través del seu temperament, de la seva educació, de les seves idees. Que és com s'ha de mirar la vida perquè la interpretació personal tingui una valor d'escreix i de forma nova.

* * *

A Catalunya, la novel·la és una forma primitiva encara. Ha mancat el temperament o no hi havien les idees. Els qui tenien imaginació no feien novel·les. I més enllà de tot això no se sentia la *voluptat* de contar com s'ha sentida la de cantar.

ALEXANDRE PLANA

DE LA RAÇA QUE ES PERD, per Juli Vallmitjana.—Antoni López, editor.—Barcelona 1917

Hi ha entre els comptats prosadors catalans una tendència que vol ésser expressió d'un daler independent de la literatura.

Creuen, amb malícia disfressada d'ingenuïtat, els qui serveixen aquesta tendència que renegar de la literatura vol dir fer professió de força emotiva i d'essencialitat vital.

Jo gosaria replicar que la vida perfeta és la més pura forma literaria que podríem fruit perquè és obra de creació; i que ells, amb el seu anti-literaturisme professional, cauen de ple dins el pitjor artifici literari que pugui parodiar la literatura, que vol dir parodiar la vida. Els manca l'ingenuïtat de meravellar-se.

No els val evocar la sinceritat perquè la fidel interpretació els anul·la. Només el creador podrà dir-se realista perquè només ell farà

viure les seves criatures. Aquests escriptors que repeteixen el natural, maten les criatures vivents que són la nostra joia.

Dels grans escriptors es diu que contenen les coses ordinaries amb mots extraordinaris o les coses extraordinaries amb mots ordinaris. I no hi ha altra creació que la tècnica o la popular resumides en les dues maneres de contar que esmento recordant-les d'un gran crític.

Els escriptors catalans que no saben contar de cap d'aquestes dues maneres, no són més que uns literats.

Els fuig la vibració de *l'extraordinari*, que vivifica les obres de l'artista i les obres del poble.

Per aquesta raó crec que és una paradoxa l'afirmació anti-literaria que fan.

Dins la literatura catalana jo no crec cap moment tan antiliterari com el de la nostra poesia moderna, en el conreu de la qual cada poeta és un creador.

Els qui no l'entenen, els qui l'acusen de *treballada* són els qui no s'han mogut mai de l'observació.

Llegint aquest llibre del senyor Vallmitjana que em suggereix aquests comentaris, i els al-

tres que ha publicat, recordo amb insistència i amb enyorança l'obra dels grans escriptors anomenats realistes del Dickens als russos, tots ells creadors d'homes que són una nova mitologia no refusable al costat de l'humana gracia literaria dels antics déus, raça que no es perdrà mentre els creadors la defensin de la literatura i de la malícia.

MARC FERRER.

DIETARI ESPIRITUAL

Un nou llibre—«La Societat de les Nacions», de Paul M. Turull—, un vot més per a l'afirmació universal de Catalunya. Ideal, aquest, perseguit per tots, les manifestacions del catalanisme, d'ençà que aquest és entrat en la seva fase nacionalista.

Mes la consagració internacional de les nostres valors s'ha presentat a voltes com aspiració sols assolible en lluita constant d'emulacions, a voltes com a dret inherent al fet nacional—nova proclamació dels drets de l'home i del ciutadà, aplicats a la personalitat de les nacions.

El nou llibre entra de ple en la segona tendència. Bon xic mancat d'ironia, constatem el vot, sens menysprear la qualitat del vot.

Més enllà dels homes administratius que fan la viu-viu, governen el món les grans il·lusions.

L'optimista ens parla de la seva il·lusió.

L'escèptic diu que cal reduir-la a projecte de bases per a l'estudi de totes les possibilitats del risc i del guany i de l'oportunitat, etc..

I mentre l'escèptic es documenta i camina amb peus de plom, la volada gosada de l'optimisme fa avançar el món.

Davant la nova ideologia, els vells polítics demanen ajornaments invocant fantàstics problemes de transcendència patriòtica.

Volen dir la resolució d'un expedient governatiu, el nomenament d'un alcalde i l'encasillat electoral.

I a base d'aquestes minucies gosen parlar-nos d'unió sagrada...

Si per voluntat propia i per convicció de responsabilitat al manament del poble es reuneix una *Assemblea Nacional*, es pot ben dir que els qui no hi concorren no tenen voluntat ni són fills de cap manament popular.

Voldríem saber el que els nostres buròcrates de la ciència universitària i de l'exhibicionisme acadèmic entenen per *notable aprovechamiento*.

Servarem de D.F. Monsalvatje l'exemplaritat d'una vida d'home d'acció embellida per la curiositat intel·ligent i retrospectiva de la nostra historia, i d'un llarg treball d'investigador espiritualitzat pel contacte amb les especulacions de la Banca.

Home gentil, de fina sensibilitat oberta a totes les comprensions.

Alguns escriptors castellans es planyen de la *leyenda negra* creada al voltant d'Espanya.

Julià Juderías, amb una persistència d'entossudit, recull totes les manifestacions i versions d'aquesta *leyenda*.

Ens sembla però que ha oblidat la més autèntica versió: la dels meteixos castellans, la d'una fatal política ofegadora del pensament mediterrani dels nostres reis catalans, la de l'anecdotes dels comentaristes que contra l'Espanya de pandereta vesteixen una Espanya de *boys scouts*; la d'ell mateix, enderiat amb el pes mort d'un passat que no li deixa veure l'esdevenidor.

I ens sembla també que confón l'actitud crítica dels comentaristes d'Espanya amb la superficialitat dels coloristes i amb la violència dels pamfletaires.

* * *

No sabríem mai com parlar dels llibres els autors dels quals en el pròleg semblen excusar-se d'haver-los escrit i diuen:

«L'autor d'aquest modest treball... etc..»

* * *

Malfiem-nos dels personatges que entre els iguals són tinguts per necis i entre els inferiors són respectats per savis.

* * *

S'organitzen per l'any vinent les festes del centenari del neixement de Milá i Fontanals.

Es parla de recepcions i banquets i de discursos i de llargues ressenyes de periodistes contents....

Nosaltres voldríem que la memoria del gran vident de la Catalunya nova fos honorada a perpetuïtat amb la fundació d'un premi anyal de poesia que portés el seu nom i a la creació del qual podrien contribuir les nostres corporacions populars, les corporacions de Vilafranca i tots els senyors que esperen exhibir-se en les festes del centenari.

* * *

No et planyis, poeta, dels teus enemics.

Mentre tu has ofert tota l'amplada del pit a l'atac dels homes i cada dia animes noves realitats amb els teus llibres, el qui fou amic teu i ara et combat no ha fet altra cosa que perdre el temps en cercar arguments per molestar-te.

Si li demanes l'actiu de la seva vida, no sabrà què contestar-te.

L'ha perdut seguint les teves petjades i fatigant-se del camí que tu feies.

* * *

Tant com l'absència del Sentit moral en els nostres enemics, ens oprimeix la pedanteria moral, a la manera de Diderot, dels qui es diuen protectors nostres.

* * *

Quan algún conservador del conservadurisme turnant ens parla de les necessitats de la agricultura i de la prosperitat de l'industria i del comerç, ens fa l'efecte que *vol amagar-nos l'esperit i l'intel·ligencia*.

I si fa una crida a la nostra bona voluntat, ens sembla que *vol afeblir la voluntat sense adjectiu...*

* * *

Hem viscut uns dies d'agitació política i de clandestina virulencia passional.

Però aquests meteixos dies hem vist preparar-se l'organització de l'Escola d'istiu de 1917 per a mestres, professors especials, institutius, sacerdots, religioses, estudiants i mares de familia.

El sentit català no es deixa adormir pels aires de revolta...

* * *

Rebem d'Italia el primer número de la revista *Procellaria*. Els seus redactors, lliurats a l'esgarrifança de les darreres vibracions artístiques i literaries demanen encara una nova llum.

Demà potser moriràn en el camp de batalla. I cap d'ells no es recorda de la guerra ni del seu patiment. ¡Generosa febre d'entusiasme!

Malhaurat l'home discret que gosi riure's de la follia...

* * *

S'invoca molt i massa sovint la sinceritat.

Nosaltres gosaríem demanar, als qui tant ens en parlen, si han pensat mai en ésser sincers amb ells mateixos.

* * *

Diríem que volen sotmetre'ns al domini de la por de les idees.

DARRERA HORA

L'història és als diaris com la darrera hora a LA REVISTA.

Res de *saludo* militar. Ens semblà que la força saludava llevant-se civilment la gorra davant del dret.

Estupor espectant. Silenci. I una gran economia de lletres majúscules.

El poble sap obeir. Ço que fa més difícil saber-lo manar.

Un moviment polític mantingut amb vibració patriòtica. Això val per una superació de la política.

LA PATRIA TRIOMFANT

La unanimitat és cosa fàcil d'aconseguir quan diversos partits polítics concreten en un programa els punts de convergència. La unitat s'aconsegueix a base de renunciaments i mercès a una acumulació d'esforços a un objecte determinat.

La unanimitat és quelcom de més fecund quan, no coincidint en punts dels programes de partit, sinó quan per damunt dels partits, superant les ambicions de grup i fins els ideals d'escola, un moviment polític esdevé patriòtic.

Així en l'Assemblea de parlamentaris del dia 19, una realitat predomina per damunt de tota altra cosa: l'esperit indestructible de la nació catalana. Una mena de pudorositat i el

No ens interessa gaire una edició bilingüe de la Constitució.

De la mateixa manera que el poble aplaudeix la presència, espera la Mitologia del moment. Si no li donen feta, se la crearà ell mateix.

Nosaltres no creiem en les coses indescriptibles.

Nosaltres enardits per la revolta, amb el desig hem violat l'instant, i la virginitat de l'hora solta el nostre gest ha mutilat, sagnant.

Mes, no debades serva la natura les seves lleis, i es desentén del crim. Cal l'ordre nou del fruit. La criatura neix dins un ordre i no coneix el crim.

¡Quina fecunditat la de les tristesses de l'endemà dels grans dies!

zel d'aquells qui devien vetllar per l'èxit han fet que el nom no fos dit, mes per la seva virtut el miracle s'és fet i una nova era ha hagut començ.

Afirmadors en tot instant de la patria catalana sentim, en pronunciar novament el mot, més intensa la emoció, per haver infós esperit a una nova realitat històrica.

Potser de l'espectacle ciutadà del dia 19 més d'un parlamentari espanyol n'haurà cercat la causa i reconegut secretament el fracàs de la recerca. I és que Barcelona no sofria una estremitud; el cor de la Nació batejava poderosament.

MARTÍ ESTEVE.

Aquest número de LA REVISTA ha estat passat per la censura

LLIBRES RECENTS

JOSEP M. LÓPEZ - PICÓ

CANTS I AL·LEGORIES

OP. VIII

Preu: Dues pessetes

JOAN ARUS

Llibre de les Donzelles

Portada de Josep Obiols

Preu: Dues pessetes

JOAQUIM FOLCH I TORRES

**Meditacions sobre
l'Arquitectura**

Publicacions de LA REVISTA

Preu: Una pesseta

VENTURA GASSOL

ÀMFORA

Il·lustracions de Josep Obiols

Preu: Cinc pessetes

ANUNCIS DE LLIBRES: UNA INSERCIÓ: 2 PESSETES. 3 INSERCIONS: 5 PTES.

VELL I NOU

Revista quinzenal d'art

Trimestre: 2 ptes.

Adm. Corts Catalanes, 613

Quaderns d'estudi

Publicació mensual

Any: 4 pessetes

Adm.: Urgell, 187

**GALERIES
LAIETANES**

Corts Catalanes, 613

ANTIGUITATS : EXPOSICIONS : LLIBRERÍA D'ART
CAVES DE VINS : ART MODERN

PUBLICACIONES DE LA REVISTA

Administració: Corts Catalanes, 613, baixos - BARCELONA

OBRES NOVES

La pintura francesa moderna fins al cubisme

de JOAN SACS
Pròleg de Joaquim Folguera

L'OBRA D'ISIDRE NONELL

Biografia d'Alexandre Plana. Estudis de Francesc Pujols, Ramón Reventós, Francesc Vayreda, Raimond Casellas, Joan Sacs, Joaquim Folch i Torres i Romà Jori.—Pròleg d'Eugeni d'Ors.

VENUS I ADONIS

de WILLIAM SHAKESPEARE
Traducció de M. Morera i Galicia
Prefaci de Josep Carner

ACABA DE SORTIR

CANÇÓ D'AHIR

POESIES

de MIQUEL FERRÀ

Preu: Una pesseta

Es venen en les principals Llibreríes